

catis morituros; de quo egi tom. 4. cap. 16. Tertio, Vers. 21. Agit Christus de sua morte, quod vadit ad Patrem; docetque Iudaeos incredulos, in suis peccatis esse morituros, ut natos ex patre Diabolo; quod explanavi citato cap. 16 à quæst. 6. Quarto, Vers. 46. Prædicat Christus veritatem; dicentibus Judæis ipsum esse Samaritanum ac dæmonium habere; Respondet Christus se dæmonium non habere; quod explanavi tom. 4. cap. 17. De quo hinc etiam aliqua dicam

Veritas prædicatur. QUÆSTIO II.

Quare Iudæi tam impudicè Christum dicunt Samaritanum, ac dæmoniacum?

At Christus D. in Præsentia: Quis ex vobis arguet me de peccato? de magno hoc Evangelio multa dixi citato c. 17. per viginti septem quæstiones: Nunc verò pauca addo. Ostendit Christus suam infinitam, & summam puritatem, quæ suis radiis superabat Solis claritatem, In sole posuit tabernaculum suum: Psalm. 118. n. 6. quasi in Sole se posuit, ut tanto lucis splendore vitæ, nihil contra se potuit opponi. Euthymius In Sole posuit tabernaculum illuc: quod Christus in homine habitavit, in eo, inquam, homine, qui virtutum radiis conlucens; Deinde ostendit efficaciam suæ doctrinæ, contra quam nihil poterat opponi: Tandem arguit Christus eorum nequitiam: Præsertim vos non audistis, quia ex Deo non estis.

Tot ac tantis Judæi convicti, cum suis argumentis rationum nervos non possunt secare, nec habent aliquid ad respondendum, ad convicia, ac opprobria confugiunt, dicentes: Samaritanus es tu, dæmonium habes, Quod arguit notavit Rupertus lib. 6. in Joannem: Igitur quia causa ceciderunt, & ratione superati sunt, furiose ad convicia prorumpunt. Quomodo si Athletam fortissimum victus, & solo dejectus adversarius, quia frivire non potest armis, perat sumis, & dentibus. Qui valde superbe de sua scientia tumet, & se existimat in senatu philosophico primas habere, tunc indignatione debacchatur, & mavult contentione, quam ratione agere; & forte de hac humana sapientia loquitur Ecclesiast. 1. n. 18. dicens: Eo quod in multa sapientia multa est indignatio: Inde sæpe ex hac humana sapientia lites, & discordiæ nascuntur, ut notat D. Gregor. 3. part. Pastoral. cap. 2; & ait: Sæpe dum quosdam, major scientia erigit, à ceteris disungit; & quoplus sapientia à concordia virtutis desipit.

Cum Paulus altissima doctrina præclara, & magna de Christo dixisset, de sua vita, doctrina, morte, ac miraculis, omnesque jam Apostolos veluti in suam doctrinam adducere videretur, Feltus Præfes provincie missus à Romanis: Magna voce dixit: Insanus, Paulus, Actor. 26. multa te litera ad insaniam convertunt. Act. 26. n. 24. Hæc dixit Feltus furor, & indignatione plenus: ut ait D. Chrysostomus; nam ipse gentilis, & idololatra cum videret cultum & adorationem suorum Deorum destructam, & novam Christi religionem altissimè proclamantem, ad quod ipse non habebat aliquid, quod responderet, ac diceret; tunc contumeliam irrogat, ac Gentium Doctorem insanum appellat, ejusque profundissimam, & altissimam doctrinam, insaniam dicit; De his loquitur Theodoricus lib. 1. Epistol. 27. Ad injurias tunc profiliunt, cum se superatos turpuer erubescunt.

At verò Paulus divinâ sapientiâ plenus politè, ac modeste responderet, dicens: Non insanio, optime Feste, sed veritatis ac sobrietatis verba loquor: Ibidem n. 25. Gentilis Apostolum dixerat insanum: ipse verò eum appellat optimum, & præclarum: Inde merito ait Jacobus Apostolus in sua Canonica cap. 3. n. 17. Quæ enim de sursum est sapientia, primum quidem pudica est, deinde pacifica: Est pudica, ac verecunda in dicendo, ac respondendo; solum suam causam tuetur, & nihil torvum dicit, sed modeste audit, & responderet. Divinus Sponsus ait Cantic. 4. n. 4. Sicut turris David collum tuum, quæ adificata est cum propugnaculis, mille clypei pendunt ex ea; omnis armatura fortium: Ecce collum, seu guttur per quod eructatur, ac efformatur vox, collatum cum sapientiæ turri: & cum hæc turris sit munita, ac structa omni fortium armatura solum tamen in ea exprimuntur clypei: cur non etiam alia arma, ut gladii, lanceæ, jacula, & sagittæ, sed tantum clypei? inter unum, & aliud hæc est differentia, quia alia arma, ut gladij, sagittæ, ac lanceæ ordinantur ad feriendum, ac molestandum: ac clypeus tantum institutus est ad defendendum ac sustinendum aliorum tela, ac sagittas. In arcu sapientiæ insigniter apponitur, ac visitur clypeus, ut sapienti maxime necessarius ad foffendendum, ac sustinendum incomposita verborum jacula, ac sagittas acutas vociferationum, quas impudenter insipiens extorquet.

Apostolo Paulo coheret D. Stephanus cum ipse altissimè prædicaret, ita ut Judæi non possent resistere sapientiæ, ac spiritui, qui loquebatur in eo: Convocantur testes falsi, qui astruant eum dixisse blasphemiam in Deum, & Moysen: Concurrentes rapuerunt eum & adduxerunt in concilium: Actor. 6. n. 12. clamantes accusant eum ut blasphemum, & valde criminofum, Tunc Stephanus sic ad eos habet verba Actor. 7. n. 2. Viri fratres & patres audite: Cum tanquam reus blasphemie, ac falsæ doctrinæ trahitur ad judicium, valde modesta, & minime pugnaci apologiæ columniam exculsit, nec verbum offenciculum ex cidit, quod adversarios pungeret. imò & fratres & patres, amoris, ac honoris causa appellat consultiſſimè, Quod ibi bene notat Oecumenius & ait: Est autem verè sapiens, ac animi magnitudinem plenum

Psalm. 118. Euthym.

Rupert.

Malignus in disputatione devotus convicia jactat.

Ecclesiast. 1.

D. Gregor.

D. Chrysoſt. Magister cum se conviciis agnoscat contumeliam irrogas.

Theodoricus

Actor. 26.

Jacob. 3.

Cantic. 4.

Vir sapiens, multa passim: ita pollet.

Ps.

Actor. 6.

Actor. 7.

Qui peccati doctrina columnias refutat absolute tu vir. Oecumen.

plenum exordium. Nominum etenim proprietate demonstrare intendit, prudentis non esse injuriosum quippiam, aut quod damnata offerat adversus fratres, & patres inducere: id autem adferre, quod & gloriam novis, & lucrum pareret, hoc donum est viri à natura absoluti, qui que saluiferè ad eos loquitur, ad quos est sermo. Sic pacatè, ac humane ad inhumanos calumniatores, in re doctrinæ loquitur: Viri est à natura absoluti quique saluiferè ad eos loquitur Angelus ille, qui in Apocalypsi apparuit tanquam personam Magistri agens, Habebat in manu sua libellum apertum: Apoc. 10. n. 2. & ut ibi dicitur n. 1. Iris in capite ejus: Quæ est signum fœderis & pacis: Gen. 9. n. 13. Arcum meum ponam in nubibus & erit signum fœderis. Hoc signo ostenditur quod Magister cum pace, ac quiete doceat, & audiat.

Apoc. 10.

Gen. 9.

Ezech. 2.

Qui prædicat veritatem cum scorpionibus agit.

7.

D. Hieron.

Argumentum boni viri malis displicere.

D. Nazianz.

nam, atque magnificentissimum est, quod cum Deo periclitamur. Nec curandum bono vito est, an malis displiceat, quibus ingrata Dei bonitas est. Hoc argumentum rectè Severum Paulinus solatur amice Epist. 6. Gratulamur isdem nos displicere, quibus & Deus non placet.

Ex Dei mandato egreditur Abrahamus de Chaldaea & venit in terram Chanaan, ubi Dei visione recreatur, promissionem ab ipso divino Numine accipit, quod illam terram daturus sit semini ejus; & ipse in tanti beneficii accepti gratitudinem, Adificavit ibi altare Domino: Gen. 12. n. 7. & statim subdit Textus n. 8. & inde transgrediens ad montem, qui erat contra Orientem Bethel: Abrahamus discessit ex Chaldaea, quia Deus hoc ei præcepit: At verò cur discessit ex Chanaan, maxime fatigantur interpretes, præcipue cum ibi illustri Dei visione nobilitatus sit, & præclaram promissionem acceperit, illam, nempe, terram à filiis suis possidendam, proindeque jam illa regio hæreditas ejus erat, & inde maxime debebat gaudere in ea, ac ibi persistere: cur ergo inde transgreditur ad montem? D. Chrysoſt. homil. 32. in Genes. ait: Quare inde discessit, forte videbat incolis non placere adventum suum. Abrahamus vita Sanctus, integritate morum probus, unius veri Dei cultor; At Chanaanæ idololatræ, dæmonum cultores, ac in omni viciorum voragine demersi, & cum tantum vita, moribus ac religione discrepant, non poterant animo convenire; & quid mirum; quod Abrahamus Chanaanæ non esset acceptabilis, cum Deus Abrahami eis displiceret?

In primo Canticorum introducitur Anima Sancta vel Ecclesia primitiva mirifice se laudans, & multa gloriose decantans de se in quantis ab sponso suo Christo Jesu sit exaltata, & nobilitata; ait: Introduxit me Rex in cellaria sua, intimo ac secretiori cubiculo suo, à quo magnis donis est ditata, & locupletata, ita ut ejus sodales dicant: exultabimus & laetabimur in te memores uberum tuorum. Cant. 1. n. 4. Deinde de se ait: Nigra sum, sed formosa, sicut tabernacula Cedar, sicut pelles Salomonis: & ait quod sit veluti suffulsa labore, ac sollicitudine in dirigendis, gubernandis, ac custodiendis filiis suis; sicut Pastor curam habet in pascendis ovibus circa sua tabernacula, sed formosa: pulchra, ac elegans, sicut ipsum cælum veri Salomonis extendens calos sicut pellem: Psalm. 103. n. 2. Ut explicant ibi Origenes. D. Bernard. serm. 27. & statim subdit n. 9. Filij matris meæ pugnaverunt contra me: filij matris meæ Evæ, scilicet Gentiles intelligit Lyranus Filij matris meæ: Judæi, scilicet; hi enim cum ea ex eadem matre Synagoga veniunt. Ita Origenes, Beda, Justus Orgel. Haymo, Anselmus, D. Bernard. serm. 29. exponunt filij matris meæ: dicunt alij, quod sint hæretici, quia cum baptizati sint in Ecclesia, ab ea recesserunt. Ita Ambrosius, Anselm. & alij. Quid est, quod dum primitiva Sancta Ecclesia suorum magnalium facit compendium, ac epilogum, & quod multis & magnis donis ditata sit à suo D. vino Sponso, quibus ita pulchra & elegans est veluti cælum & quod maxime sollicita, & diligens sit in suo munere adimplendo, etiam comemorat, quod à suis imitari

D. Pauli.

Gen. 12.

D. Chrysoſt.

si Deus displicet iniquis, iniqui consequens: & quibus displicet.

Cantic. 1.

Psalm. 103.

Origen.

D. Bernard.

Beda

Orgelitan.

Haymo.

Anselm.

D. Bernard.

Ecclesia gloria maximè splendescit dum impugnat.

inimicis gentilibus, Judæis, a hæreticis impugna sit, nisi matris in ea pugnaverunt contra me; Quia sicut ad magnam exaltationem, & sublimitatem Ecclesiæ, quod tot, ac tantis donis locupletata sit à suo divino sponso Christo Jesu, sic; & non minus gloriam ejus exaltat, quod à pervertis, & iniquis hominibus impugnetur, ac odio habeatur.

QUÆSTIO III.

Quare cum Judæi dicunt Christum Samaritanum, & demonium habere; Christus solum respondet, se demonium non habere?

10. Judæi pro magno opprobrio, ac ignominia Christum appellarunt Samaritanum, ac demonium habere, nam sicut magna erat ignominia demonium habere; sic erat & apud Judæos Samaritanum dici. Nam Samaritanus idem erat apud illos, ac hæreticus schismaticus, & apostata, ut notavi citato cap. 17. qu. n. 55. inter tot ac tantas injurias Christus D. valde pacatè, ac modesto animo se habet, cum tamen contumeliarum verba maxime viro ingenuo durissima sint. Hinc Job amicos suos contumeliosos ut corrodes vermes appellat Job. 19. n. 22. Quare persequimini me sicut Deus, & carnis mei saturamini? plane vermes de corpore scaturientes carnis ejus saturabantur, amici nullum illi inferebant malum, sed solum illum injustum, & peccatorem dicebant, & tamen eorum verba adeo gravia existimabat Job, ut putaret contorta ab omnipotenti Deo non tanquam vermes à corpore, & natura prodeuntes, & tanquam à furore, ac irâ Divinâ inflictos ac trine corrodes, ac carnes dilacerantes; verba enim contumeliosa plus cruciant, quàm omnes crudeles feræ. Author Catena Græcæ ait: De carnis mei saturamini: præsertim cum probasti sermones ad depascendos artus satis per se valeant; Itaque contumelias si se vereri debebamus, cum illis fratres nostros verberari intelligamus. Convitia & opprobria super omnia viros ingenuos torquent.

Job. 19.

Opprobria & convitia durissima viro ingenuo.

Author. Catena Græcæ.

11.

Non multum presumendum de carnali nobilitate.

12. Matth. 12.

Quæstio tamen principaliter inquit, quid cum Judæi pro magna contumelia Christum dixissent Samaritanum, & demonium habere, ad primum nihil respondet, sed illam injuriam dissimulat: Ad quod octo rationes dedi citato tom. 4. cap. 17. q. 17. Deinde nunc adde Samaritani apud Judæos reputabantur ut homines abjectæ & infimæ notæ; inde cum Dominus repellat notam, qua demonium habere dicebatur, non repellit, quod Samaritanus sit dictus; ut inde sui habeant documenta, quod de carnali nobilitate non multum præsumant, nec de illa solliciti sint.

Referens D. Mattheus primam, ac splendidissimam Judæorum genealogiam, de Juda prima Regum radice scribit c. 1. n. 3. In ista autem genuit Phares, & Zaram de Thamar: & quidem Thamar gentilis & ethnica femina erat, deinde fornicaria labe notata, incestuosè fornicata,

ta fuit socii concubito. Cur ergo in primo limine, ac in prima radice splendidissimæ profapie tam vile, ac defectuosum fundamentum supponitur? Alto divino & tamine hæc sunt, Cavebat jam Dominus in suis majoribus vanam præstantiam, ac præsumptionem de generis nobilitate. Gennadius in Catena Græca ait: Totam hanc historiam de Juda Moyse inseruit inter ea, quæ de Joseph narat, cur? quod primus ille scopus erat, genealogiam Domini referre secundum corpus, nec abs re Propheca hoc in loco suos Judæos nobilitate superbiebat arguit, ex dimidia parte Chananæos esse: Nullus molitum gloriatur de sua nobilitate, nam si respiciat ad suos avavos nulla est tam illustis profapia, quæ in aliquo non claudicat, & sic cum habeat, sic & illustis profapia regum Juda Chananæo sanguine inficitur: Propheca Judæos de sua nobilitate arguit ex dimidia parte Chananæos esse.

Maximè his coheret id quod refertur 3. Reg. 14. n. 12. loquens Sacer Textus de Salomonis filio Roboamo, qui ei successit in regnum Israel, ait: Nomen autem matris ejus, Namaa Ammonitæ. Valde abominabile, ac execrabile erat apud Judæos genus Ammonitarum: Nam Ammonitæ multas clades, contumelias, opprobria, ac mala intulerunt Judæis, ut patet ex toto cap. Judic. 10. & ex 1. Reg. 12. & 2. Reg. 12. n. 9. Inde valde abominabilis erat gens Ammonitarum, utpote ethnica, ac inimica. Et tamen si ius illustissimi Regis, ac regni hæres, ex tali muliere nascitur, ex Dei providentia; quia si Roboamus superbiebat ex illustri genere patris, ac ex singulari ejus sapientia, etiam deprimatur ex vili, & abjecto genere matris. Theodoretus q. 38. ibi ait: Sufficit autem hoc ad evitendam Iudaorum abominabilem, qui se factant de nobilitate generis, & eos qui ex gentibus crediderunt Salvatori, nominant alienigenas. Invenitur genus eorum, genus Regum ex alienigenis. Illustri simum eorum genus, regale genus, & tamen alienigenarum gentium sanguine erat sædaturum, & maculatum.

Vera enim nobilitas non ex sanguine, sed ex meritis desumitur, quæ vilissimos, & abjectissimos splendidissimos facit. De Job scribit Sacer Textus n. 1. Vir erat in terra. Huius, nomine Job. Et statim de eo subdit: erat vir ille Magnus inter Orientales: seu ut alij legunt, Vir maximus: Job Huius, sive Idumæus erat ex profanissimo genere Esau, ut tenet communis Patrum sententia apud Sanchez; sed qui adeo vilis genere erat, & ex vitiosa, ac reprobata radice; quomodo scribitur Magnus, seu Maximus, inter Orientales: etsi abjectissimus esset genere, tamen eminentissimus erat virtute, inde non cum addito, sed simpliciter, & absolute dicitur Magnus; qui enim virtute fulget in omni magnitudine verè resplendet. D. Hieron. de vera Circuncision. ait: Ubi in sola carne circumcisa Judæa? Confer cum Job, edem, & contende gloriam, attolle te majorem super verba virtute? Job adversum te procedis in medium? sanguinis auctores non erubescens, neque per Esau in concessam benedictionis sortem transfusione mentis. Ac proinde ei proficit, quod in bis vincat te omnibus; & procedit, plus sibi de virtute vendicans propria, quo minus ex gloria promittit aliena: Ecce nobilissima Judæorum natio ex benedictio femine Abrahæ propagata,

Dens excludit à suis nobilitate generis.

13. Reg. 4.

Quilibet illustissimum genus elaudat ex aliqua parte.

Theodor.

14. Job. 1.

Virtutum decoratissimos extollit.

D. Hieron.

pagata, atavis candidissimis maxime illustrata. Idumæa abjecta natio, utpote ab Esau reprobo originem trahens ex cuius genere veniens Job Idumæus, etsi vilis sanguine, virtute tamen ita valde sublimis, ut inter omnes Orientales Magnus publicetur, cuius defectu Abrahamides maxime obscurantur.

CAPUT IX.

Præteriens Jesus vidit hominem cæcum à nativitate: 2. & interrogaverunt eum discipuli ejus, Rabbi, quis peccavit, hic, aut parentes ejus, ut cæcus nasceretur? 3. Respondit Jesus, neque hic peccavit, neque parentes ejus, sed ut manifestetur opera Dei in illo. 4. Me oportet operari opera ejus qui misit me, donec dies est. Venit nox, quando nemo potest operari. 5. Quamdiu sum in mundo, lux sum mundi. 6. Hæc cum dixisset, expuit in terram, & fecit lutum ex sputo, & linivit lutum super oculos ejus, & dixit ei. Vade, lava in natatoria Siloë, quod interpretatur Missus. 7. Abiit ergo & lavit, & venit videns. 8. Itaque vicini, & qui viderant eum prius, quia mendicus erat dicebant. Nonne hic est qui sedebat, & mendicabat? alij dicebant, quia hic est. 9. Alij autem nequaquam, sed similis est ei. Ille verò dicebat, Quia ego scio. 10. Dicebant ergo ei, quomodo aperti sunt tibi oculi? 11. Respondit: ille homo qui dicitur Jesus, lutum fecit, & unxit oculos meos, & dixit mihi, vade ad natatorium Siloë, & lava. Et abiit, & lavit, & video. 12. Et dixerunt ei, Ubi est ille? ait: Nescio. 13. Adducunt eum ad Phariseos qui cæcus fuerat. 14. Erat autem Sabbathum quando lutum fecit Jesus, & aperuit oculos ejus. 15. Iterum ergo interrogabant eum Pharisei; quomodo vidisset. Ille autem dixit eis: Lutum mihi posuit super oculos, & lavi, & video. 16. Dicebant ergo ex Phariseis quidam. Non est hic homo à Deo, quia Sabbathum non custodit. Alij autem dicebant: Quomodo potest homo peccator hæc signa facere, & schisma erat inter eos. 17. Dicunt ergo cæco iterum: Tu, quid dicis de illo qui aperuit oculos tuos? ille autem dixit, quia propheta est. 18. Non crediderunt ego Judæi de illo, quia cæcus fuisset & vidisset: donec vocaverunt parentes ejus qui viderat. 19. & interrogaverunt eos, dicentes: Hic est filius vester quæ vos dicitis quia cæcus natus est? Quomodo ergo nunc videt? 20. Responderunt eis parentes ejus, & dixerunt: Scimus quia hic est filius noster, & quia cæcus natus est: 21. quomodo autem nunc videat, nescimus, aut quis ejus aperuit oculos nos nescimus: ipsum interrogate, ætatè habet, ipse de se loquatur. 22. Hæc dixerunt parentes ejus, quoniam timebant Judæos. Jam enim conspiraverant Judæi, ut si quis eum confiteretur esse Christum extra Synagogam fieret. 23. Propterea parentes ejus dixerunt, quia ætatem habet, ipsam interrogate. 24. Vocaverunt ergo rursum hominem qui fuerat cæcus, & dixerunt ei: Da gloriam Deo, nos scimus, quia hic homo peccator est. 25. Dixit ergo eis ille, si peccator est, nescio: Unum scio, quia cæcus cum essem, modo video. 26. Dixerunt ergo illi: Quid fecit tibi? quomodo aperuit tibi oculos? 27. Respondit eis, Dixi vobis jam, & audistis: quid iterum vultis audire? Nunquid & vos vultis discipuli ejus fieri? 28. Maledixerunt ergo ei, & dixerunt: Tu discipulus illius sis: nos autem Moysis discipuli sumus. 29. Nos scimus, quia Moyse locutus est Deus: Hunc autem nescimus unde sit. 30. Respondit ille homo & dixit eis, in hoc enim mirabile est, quia vos nescitis unde sit, & aperuit meos oculos. 31. Scimus autem quia peccatores Deus non audit: Sed si quis dei cultor est, & voluntatem ejus facit, hunc exaudit. 32. A sæculo non est auditum quia quis aperuit oculos cæci nati. 33. Nisi, esset hic à Deo, non faceret quicquam. 34. Responderunt, & dixerunt ei, in peccatis natus es totus, & tu doces nos? & ejecerunt eum foras. 35. Audivit Jesus quia ejecerunt eum foras; & cum invenisset eum, dixit ei: Tu credis in filium Dei? 36. Respondit ille, & dixit: Quis est domine, ut credam in eum. 37. Et dixit ei Jesus, & vidisti eum, & qui loquitur tecum, ipse est. 38. At ille ait: Credo domine, & prociens adoravit eum. 39. Et dixit ei Jesus, in Judicium ego in hunc mundum veni: ut qui non vident, videant, & qui vident cæci fiant. 40. Et audierunt quidam ex Phariseis qui cum ipso erant: & dixerunt ei: Nunquid & nos cæci sumus? 41. Dixit eis Jesus: Si essetis cæci, non haberetis peccatum. Nunc verò dicitis: Quia videmus. Peccatum vestrum manet.